

RJ-Uiting 2020-7: Tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid

Inleiding

Op 24 april 2020 is de wet van 22 april houdende tijdelijke voorzieningen op het terrein van het Ministerie van Justitie en Veiligheid in verband met de uitbraak van COVID-19 gepubliceerd (hierna: tijdelijke wet). Deze tijdelijke wet is op 24 april 2020 in werking getreden en zal weer vervallen op 1 september 2020 (tenzij deze tijdelijke wet wordt verlengd of verkort).¹ De tijdelijke wet bevat onder meer enkele wijzigingen van wettelijke voorschriften in Boek 2 BW met betrekking tot het opmaken, vaststellen en deponeren van jaarrekeningen. De uitbraak van het coronavirus en de gevolgen hiervan vormen de aanleiding voor deze spoedwetgeving.

De Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) geeft in deze RJ-Uiting de belangrijkste wijzigingen en andere relevante punten uit deze tijdelijke wet op het gebied van Boek 2 BW weer. In de bijlage zijn de desbetreffende bepalingen uit deze tijdelijke wet inzake Boek 2 BW opgenomen.

Tijdelijke wetswijzigingen inzake termijnen

De termijn voor het opmaken en ter inzage leggen van de jaarrekening en het bestuursverslag (vijf maanden na afloop van het boekjaar voor niet-beursgenoteerde naamloze vennootschappen en besloten vennootschappen respectievelijk zes maanden voor diverse andere rechtspersonen) wijzigen niet. De mogelijkheid tot verlenging daarvan met vijf maanden respectievelijk vier maanden (tot uiterlijk tien maanden na afloop van het boekjaar) blijft eveneens intact, zij het dat de tijdelijke wet bepaalt dat een dergelijk besluit tot verlenging kan worden genomen door het bestuur zodat daarvoor geen besluit van de algemene vergadering vereist is. Bij een stichting is voor een dergelijk besluit tot verlenging door het bestuur geen besluit van het toezichthoudend orgaan vereist.

Beursgenoteerde vennootschappen

De Memorie van Toelichting bij deze tijdelijke wet verduidelijkt dat voor vennootschappen met een notering aan een gereglementeerde markt de wettelijke termijnen voor het opmaken en algemeen verkrijgbaar stellen van de (half)jaarlijkse financiële verslaglegging (artikel 5.25c en 5:25d Wft) niet zullen worden verlengd. De Memorie van Toelichting beschrijft dit als volgt:

¹ Staatsblad 2020, nr. 124 en 126.

*“Uitstel van de publicatie van de jaarrekening zou voor beursvennootschappen te ingrijpende gevolgen hebben, vooral voor hun positie op de kapitaalmarkt. Daarnaast geldt dat de toezichthouder, de Autoriteit Financiële Markten, indien nodig in verband met het COVID-19-virus, coullance kan betrachten bij de handhaving.”*² Dit in navolging van eerdere berichtgeving van de toezichthouder zelf: *“AFM betracht coullance bij niet tijdig kunnen publiceren en deponeren financiële verslaggeving”*.³

Bijeenroepen algemene vergadering

De jaarrekening wordt vastgesteld door de algemene vergadering. Het bestuur van een vereniging, naamloze of besloten vennootschap kan bepalen dat de algemene vergadering slechts via elektronische weg toegankelijk is voor de vergadergerechtigden, als gevolg waarvan aandeelhouders of leden dus geen fysieke toegang tot de algemene vergadering hebben. Dit moet dan bij de oproeping worden vermeld. Daarbij moeten aandeelhouders of leden tot uiterlijk 72 uur voorafgaand aan de algemene vergadering in de gelegenheid worden gesteld om schriftelijk of elektronisch vragen te stellen over de onderwerpen die bij de oproeping zijn vermeld. Deze vragen moeten uiterlijk tijdens de algemene vergadering worden beantwoord en de antwoorden moeten vervolgens op de website van de vennootschap worden geplaatst of via een elektronisch communicatiemiddel voor de aandeelhouders of leden toegankelijk worden gemaakt. Ook moet het bestuur er voor zorgen (naamloze vennootschap) of zich ervoor inspannen (overige rechtspersonen) dat tijdens de algemene vergadering langs elektronische weg of anderszins nadere vragen gesteld kunnen worden, tenzij dit in het licht van de omstandigheden van dat moment in redelijkheid niet kan worden gevergd. Enige afwijking van deze procedures over het stellen en beantwoorden van vragen heeft geen gevolgen voor de rechtsgeldigheid van de besluitvorming die in de vergadering heeft plaatsgevonden. Verder is de mogelijkheid gecreëerd om voorafgaand aan de algemene vergadering door middel van een elektronisch communicatiemiddel of schriftelijk te stemmen. Het bestuur kan bepalen dat het stemrecht slechts door middel van een elektronisch communicatiemiddel kan worden uitgeoefend.

Bij een (beursgenoteerde) naamloze vennootschap kan het bestuur de termijn waarbinnen de jaarlijkse algemene vergadering gehouden moet worden (zes maanden na afloop van het boekjaar of de in de statuten gestelde kortere termijn) met ten hoogste vier maanden verlengen.

Openbaarmaking jaarrekening

Een verzuim van de verplichting uit artikel 2:394 BW tot openbaarmaking van de vastgestelde jaarrekening, door deponering bij het handelsregister, die betrekking heeft op het meest recente afgesloten boekjaar wordt niet in aanmerking genomen indien dat te wijten is aan de gevolgen van de uitbraak van het coronavirus. In de Memorie van Toelichting worden als voorbeelden genoemd dat de jaarrekening niet kan worden opgesteld of kan worden gecontroleerd door een accountant. Volgens de Memorie van Toelichting moet het bestuur dan wel kunnen aantonen dat het verzuim van de publicatieplicht te wijten is aan de gevolgen van het coronavirus en wordt het bestuur wel geacht aan de algemene boekhoudplicht uit artikel 2:10 BW te kunnen voldoen, ondanks het coronavirus.

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 35 434, nr. 3, pagina 10.

³ AFM, 27 maart 2020 (www.afm.nl/nl-nl/professionals/nieuws/2020/mrt/esma-wil-soepele-regels-verslaggeving-2019).

Richtlijnen voor de jaarverslaggeving

De bovengenoemde wetswijzigingen hebben geen aanpassingen in de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving tot gevolg afgezien van het feit dat de daarin genoemde, en in de RJ-bundel in bijlage 900 ‘Wetteksten’ opgenomen, wettelijke bepalingen (tijdelijk) worden aangepast.

Inwerkingtreding en vervaldatum tijdelijke wet

De tijdelijke wet is op 24 april 2020 in werking getreden. De in de bijlage van deze RJ-Uiting opgenomen wetswijzigingen zijn met terugwerkende kracht ingegaan vanaf 16 maart 2020. De tijdelijke wet vervalt vooralsnog op 1 september 2020. Bij koninklijk besluit kan deze tijdelijke wet telkens met twee maanden worden verlengd als de omstandigheden rond de uitbraak van het coronavirus daartoe aanleiding geven. Daarnaast kunnen onderdelen ook eerder vervallen bij koninklijk besluit. De onderdelen die betrekking hebben op onbehoorlijke taakvervulling bestuur NV of BV bij verzuim van de openbaarmakingsverplichting vervallen op 1 september 2023.

Amsterdam, 29 april 2020

Bijlage 1 Relevante bepalingen Tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid

Paragraaf 4 Tijdelijke afwijking diverse bepalingen Burgerlijke Wetboek, Boek 2 (rechtspersonen) en Boek 5 (verenigingen van eigenaars)

Artikel 5 (algemeen)

1. Met het oog op de gevolgen van het houden van fysieke bijeenkomsten in verband met de uitbraak van COVID-19, kan op de aangegeven wijze worden afgeweken van de in deze paragraaf genoemde bepalingen in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.
2. De artikelen in deze paragraaf verwijzen naar Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, tenzij anders vermeld.
3. Waar in deze paragraaf wordt afgeweken ten behoeve van leden of aandeelhouders, worden daaronder ook andere vergadergerechtigden begrepen.
4. Waar in deze paragraaf wordt afgeweken van bepalingen in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, worden daaronder ook statutaire bepalingen met dezelfde inhoud begrepen. Statutaire bepalingen aangaande het fysiek bijeenkomen van het bestuur, de raad van commissarissen en de algemene vergadering en statutaire bepalingen die de uitoefening van in deze paragraaf aan het bestuur toegekende bevoegdheden beperken of aan de goedkeuring van een ander orgaan of een derde onderwerpen, zijn niet van toepassing.

Artikel 6 (algemene vergadering verenigingen)

1. In afwijking van artikel 38 lid 1 kan het bestuur bepalen dat leden geen fysieke toegang hebben tot de algemene vergadering, onder de volgende voorwaarden:
 - a. de algemene vergadering is langs elektronisch weg voor leden te volgen; en
 - b. de leden zijn tot uiterlijk 72 uur voorafgaand aan de vergadering in de gelegenheid gesteld om schriftelijk of elektronisch vragen te stellen over de onderwerpen die bij de oproeping zijn vermeld.
2. De in lid 1 onder b bedoelde vragen worden uiterlijk tijdens de vergadering, al dan niet thematisch, beantwoord en deze antwoorden worden op de website van de vereniging geplaatst of via een elektronisch communicatiemiddel toegankelijk gemaakt voor de leden.
3. Het bestuur spant zich ervoor in dat tijdens de vergadering langs elektronische weg of anderszins nadere vragen kunnen worden gesteld, tenzij dit in het licht van de omstandigheden van dat moment in redelijkheid niet kan worden gevergd. De voorzitter van de vergadering kan een en ander nader bepalen in het belang van de orde van de vergadering.
4. Enige afwijking van de leden 2 en 3 heeft geen gevolgen voor de rechtsgeldigheid van de besluitvorming die in de vergadering heeft plaatsgevonden.
5. Voor zover de statuten zulks niet bepalen, kan, in aanvulling op artikel 38 lid 6, het bestuur bepalen dat het stemrecht slechts kan worden uitgeoefend door middel van een elektronisch communicatiemiddel.
6. Voor zover de statuten zulks niet bepalen, kan, in aanvulling op artikel 38 lid 8, het bestuur bepalen dat stemmen die voorafgaand aan de algemene vergadering door middel van een elektronisch communicatiemiddel worden uitgebracht gelijk worden gesteld met stemmen die ten tijde van de vergadering worden uitgebracht.

Artikel 7 (verslaglegging vereniging en coöperatie)

In afwijking van de artikelen 48 lid 1, 49 lid 1 en 58 lid 1 kan de termijn van zes maanden na afloop van het boekjaar door het bestuur worden verlengd met ten hoogste vier maanden. In dat geval heeft de algemene vergadering geen bevoegdheid tot verlenging.

Artikel 8 (verslaglegging naamloze vennootschap)

In afwijking van artikel 101 lid 1 kan de termijn van vijf maanden na afloop van het boekjaar door het bestuur worden verlengd met ten hoogste vijf maanden. In dat geval heeft de algemene vergadering geen bevoegdheid tot verlenging en is de laatste zin van artikel 98 lid 3 niet van toepassing.

Artikel 9 (algemene vergadering naamloze vennootschap)

In afwijking van artikel 108 lid 2 kan de termijn van zes maanden na afloop van het boekjaar of de in de statuten gestelde kortere termijn door het bestuur worden verlengd met ten hoogste vier maanden.

Artikel 10 (algemene vergadering naamloze vennootschap)

1. In afwijking van artikel 116 kan het bestuur bepalen dat een algemene vergadering wordt gehouden die uitsluitend toegankelijk is langs elektronische weg, onder de voorwaarden bedoeld in artikel 11 van deze wet. Dit wordt bij de oproeping, bedoeld in artikel 113, vermeld.
2. Indien de oproeping reeds is uitgegaan, kan het bestuur tot uiterlijk 48 uur voor het tijdstip van de algemene vergadering, de wijze van vergaderen wijzigen in een vergadering als bedoeld in het eerste lid dan wel de plaats van de vergadering kan wijzigen. Dit wordt aan de aandeelhouders kenbaar gemaakt op de wijze zoals voorgeschreven in artikel 113.

Artikel 11 (algemene vergadering naamloze vennootschap)

1. In afwijking van artikel 117, lid 1 kan het bestuur bepalen dat aandeelhouders geen fysieke toegang hebben tot de algemene vergadering, onder de volgende voorwaarden:
 - a. de algemene vergadering is langs elektronische weg voor aandeelhouders te volgen; en
 - b. de aandeelhouders zijn tot uiterlijk 72 uur voorafgaand aan de vergadering in de gelegenheid gesteld om schriftelijk of elektronisch vragen te stellen over de onderwerpen die bij de oproeping zijn vermeld. Wordt een besluit in de zin van artikel 10 lid 2 van deze wet genomen binnen vijf dagen voorafgaand aan de datum van de vergadering, dan is de hiervoor bedoelde termijn 36 uur.
2. De in lid 1 onder b bedoelde vragen worden uiterlijk tijdens de vergadering, al dan niet thematisch, beantwoord en deze antwoorden worden op de website van de vennootschap geplaatst of via een elektronisch communicatiemiddel toegankelijk gemaakt voor de aandeelhouders.
3. Het bestuur zorgt er voor dat tijdens de vergadering langs elektronische weg of anderszins nadere vragen kunnen worden gesteld, tenzij dit in het licht van de omstandigheden van dat moment in redelijkheid niet kan worden gevegd. De voorzitter van de vergadering kan een en ander nader bepalen in het belang van de orde van de vergadering.
4. Enige afwijking van de leden 2 en 3 heeft geen gevolgen voor de rechtsgeldigheid van de besluitvorming die in de vergadering heeft plaatsgevonden.

Artikel 12 (algemene vergadering naamloze vennootschap)

Voor zover de statuten zulks niet bepalen, kan, in aanvulling op artikel 117a lid 1, het bestuur bepalen dat iedere aandeelhouder bevoegd is om, in persoon of bij een schriftelijk gevolmachtigde, langs elektronische weg aan de algemene vergadering deel te nemen, daarin het woord te voeren en het stemrecht uit te oefenen.

Artikel 13 (algemene vergadering naamloze vennootschap)

1. Voor zover de statuten zulks niet bepalen, kan, in aanvulling op artikel 117b lid 1, het bestuur bepalen dat stemmen die voorafgaand aan de algemene vergadering door middel van een elektronisch communicatiemiddel of bij brief worden uitgebracht, gelijk worden gesteld met stemmen die ten tijde van de vergadering worden uitgebracht. Dit wordt bij de oproeping of bij de wijziging van de wijze van vergaderen vermeld.
2. In afwijking van artikel 117b lid 2 kan het tijdstip worden bepaald bij de wijziging van de wijze van vergaderen als bedoeld in artikel 10 lid 2 van deze wet.

Artikel 14 (algemene vergadering naamloze vennootschap)

In aanvulling op artikel 118 lid 1 kan het bestuur bepalen dat het stemrecht slechts kan worden uitgeoefend door middel van een elektronisch communicatiemiddel. Dit wordt bij de oproeping of bij de wijziging van de wijze van vergaderen vermeld.

Artikel 15 (onbehoorlijke taakvervulling bestuur naamloze vennootschap)

In afwijking van artikel 138 lid 2 wordt een verzuim van de verplichting uit artikel 394 tot openbaarmaking van de jaarrekening die betrekking heeft op het meest recente afgesloten boekjaar niet in aanmerking genomen, indien dat te wijten is aan de gevolgen van de uitbraak van COVID-19.

Artikel 16 (verslaglegging besloten vennootschap)

In afwijking van artikel 210 lid 1 kan de termijn van vijf maanden na afloop van het boekjaar door het bestuur worden verlengd met ten hoogste vijf maanden. In dat geval heeft de algemene vergadering geen bevoegdheid tot verlenging.

Artikel 17 (algemene vergadering besloten vennootschap)

1. In afwijking van artikel 226 lid 1 kan het bestuur bepalen dat een algemene vergadering wordt gehouden die uitsluitend toegankelijk is langs elektronisch weg onder de voorwaarden bedoeld in artikel 18. Dit wordt bij de oproeping, bedoeld in artikel 223, vermeld.
2. Indien de oproeping reeds is uitgegaan, kan het bestuur tot uiterlijk 48 uur voor het tijdstip van de algemene vergadering de wijze van vergaderen wijzigen in een vergadering als bedoeld in het eerste lid. Dit wordt aan de aandeelhouders kenbaar gemaakt op de wijze zoals voorgeschreven in artikel 223.

Artikel 18 (algemene vergadering besloten vennootschap)

1. In afwijking van artikel 227 lid 3 kan het bestuur bepalen dat aandeelhouders geen fysieke toegang hebben tot de algemene vergadering, onder de volgende voorwaarden:
 - a. de algemene vergadering is langs elektronische weg voor aandeelhouders te volgen; en
 - b. de aandeelhouders zijn tot uiterlijk 72 uur voorafgaande aan de vergadering in de gelegenheid gesteld om schriftelijk of elektronisch vragen te stellen over de onderwerpen die bij de oproeping zijn vermeld. Wordt een besluit in de zin van artikel 17 lid 2 van deze wet genomen binnen vijf dagen voorafgaand aan de datum van de vergadering, dan is de hiervoor bedoelde termijn 36 uur.
2. De in lid 1 onder b bedoelde vragen worden uiterlijk tijdens de vergadering, al dan niet thematisch, beantwoord en deze antwoorden worden op de website van de vennootschap geplaatst of via een elektronisch communicatiemiddel toegankelijk gemaakt voor de aandeelhouders.
3. Het bestuur spant zich ervoor in dat tijdens de vergadering langs elektronische weg of anderszins nadere vragen kunnen worden gesteld, tenzij dit in het licht van de omstandigheden van dat moment in redelijkheid niet kan worden gevergd. De voorzitter van de vergadering kan een en ander nader bepalen in het belang van de orde van de vergadering.
4. Enige afwijking van hetgeen is bepaald in de leden 2 en 3 heeft geen gevolgen voor de rechtsgeldigheid van de besluitvorming die in de vergadering heeft plaatsgevonden.

Artikel 19 (algemene vergadering besloten vennootschap)

Voor zover de statuten zulks niet bepalen, kan, in afwijking van artikel 227a lid 1, het bestuur bepalen dat iedere aandeelhouder bevoegd is om, in persoon of bij een schriftelijk gevolmachtigde, langs elektronische weg aan de algemene vergadering deel te nemen, daarin het woord te voeren en het stemrecht uit te oefenen.

Artikel 20 (algemene vergadering besloten vennootschap)

Voor zover de statuten zulks niet bepalen, kan, in afwijking van artikel 227b, het bestuur bepalen dat stemmen die voorafgaand aan de algemene vergadering langs elektronische weg worden uitgebracht, doch niet eerder dan op de dertigste dag voor die van de vergadering, gelijk worden gesteld met stemmen die ten tijde van de vergadering worden uitgebracht. Dit wordt bij de oproeping vermeld.

Artikel 21 (algemene vergadering besloten vennootschap)

In aanvulling op artikel 228 lid 1 kan het bestuur bepalen dat het stemrecht slechts kan worden uitgeoefend langs elektronische weg. Dit wordt bij de oproeping of bij de wijziging van de wijze van vergaderen vermeld.

Artikel 22 (onbehoorlijke taakvervulling bestuur besloten vennootschap)

In afwijking van artikel 248 lid 2 wordt een verzuim van de verplichting uit artikel 394 tot openbaarmaking van de jaarrekening die betrekking heeft op het meest recente afgesloten boekjaar niet in aanmerking genomen, indien dat te wijten is aan de gevolgen van de uitbraak van COVID-19.

Artikel 23 (verslaglegging stichting)

1. In afwijking van artikel 300 lid 1 kan de termijn van zes maanden na afloop van het boekjaar door het bestuur worden verlengd met ten hoogste vier maanden. In dat geval heeft het volgens de statuten bevoegde orgaan, voor zover dat een ander orgaan dan het bestuur is, geen bevoegdheid tot verlenging.
2. In aanvulling op artikel 300 is artikel 6 van deze wet, alsmede artikel 38 lid 7, van overeenkomstige toepassing op een vergadering van het orgaan, bedoeld in artikel 300 lid 3.

[...]

Paragraaf 12 Slotbepalingen

Artikel 35 (inwerkingtreding en verval)

1. Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip dat voor de verschillende paragrafen, artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld,
2. In het koninklijk besluit kan worden bepaald dat paragrafen, artikelen of onderdelen van deze wet, met uitzondering van de paragrafen 1, 6, 10 en 11 alsmede de artikelen 15 en 22, terugwerken tot en met 16 maart 2020.
3. Deze wet vervalt op 1 september 2020. Het tijdstip waarop deze wet vervalt kan bij koninklijk besluit worden bepaald op een ander tijdstip, met dien verstande dat dit tijdstip steeds ten hoogste twee maanden na het tijdstip ligt waarop de wet zou vervallen.
4. De voordracht voor een krachtens het derde lid vast te stellen koninklijk besluit wordt niet eerder gedaan dan een week nadat het ontwerp aan beide Kamers van de Staten-Generaal is overgelegd.
5. Bij koninklijk besluit kan voor de verschillende paragrafen, artikelen of onderdelen van deze wet een tijdstip worden aangewezen waarop deze paragrafen, artikelen of onderdelen vervallen, dat ligt vóór het tijdstip bedoeld in het derde lid.
6. In afwijking van het derde lid:
 - a. vervallen de artikelen 15 en 22 op 1 september 2023;
 - b. vervalt artikel 33 op 1 september 2020, tenzij voor die datum een voorstel van wet bij de Tweede Kamer is ingediend tot regeling van het onderwerp van dat artikel;
 - c. vervalt artikel 34 op 1 september 2020, tenzij voor die datum een voorstel van wet bij de Tweede Kamer is ingediend tot regeling van het onderwerp van dat artikel.
7. Indien een voorstel van wet als bedoeld in het zesde lid, onderdeel b of c, wordt ingetrokken of indien een van de Kamers van de Staten-Generaal tot het niet-aannemen van het voorstel van wet besluit, vervalt artikel 33, onderscheidenlijk artikel 34.